

Leena Meri ps ym.

Lakialoite laiksi rikoslain 17 luvun muuttamisesta

Eduskunnalle

PERUSTELUT

Eläimiin sekaantuminen on Suomessa rangaistavaa, jos teko täyttää eläinsuojelulaissa kuvatus eläinsuojelurikkomuksen (54 §) tai rikoslaissa kuvatus lievän eläinsuojelurikoksen, eläinsuojelurikoksen tai törkeän eläinsuojelurikoksen (17 luvun 14, 14 a ja 15 §) tunnusmerkistön. Rikoslain osalta lähtökohtana on, että toiminnan on pitänyt olla julmaa tai aiheuttaa eläimelle tarpeetonta kärsimystä, kipua tai tuskaa. Eläimiin sekaantumista ei siis ole kriminalisoitu pelkän teon tasolla, vaan ainoastaan mainituilla ehdoilla. Jos teko ei täytä minkään edellä mainitun rikoksen tunnusmerkistöä, ei eläimiin sekaantuminen ole rangaistavaa. Eläimeen sekaantumisella tarkoitetaan perinteisesti sukupuoliyhteyteen rinnastettavaa yhteyttä ihmisen ja eläimen välillä (HE 6/1997 vp).

Nykyisten kriminalisointien keskeinen ongelma on siinä, että kärsimyksen, tuskan ja kivun määrittäminen on vaikeaa ja niiden toteen näyttäminen vastaavasti usein vielä haastavampaa. Tämä on totta varsinkin tapauksissa, joissa eläimeen ei jää mitään jälkiä, joista viranomaiset voisivat tehdä päätelmiä. Rikosoikeudellista vastuuta ei siis synny, ellei pystytä osoittamaan, että eläin todella koki kärsimystä, kipua tai tuskaa. Se, että tapahtunutta vahinkoa ei pystytä osoittamaan, ei kuitenkaan tarkoita, että vahinkoa ei olisi tapahtunut.

Nykyiset kriminalisoinnit eivät ole myöskään linjassa rikoslain muiden säännösten sisällön kanssa. Lain 17 luvun 18 §:ssä kriminalisoitu sukupuolisiveellisyyttä loukkaavan kuvan levittäminen pitää sisällään tapaukset, joissa ensimmäisen momentin mukaisesti levitetään kuvia tai kuvatalenteita, joissa sukupuolisiveellisyyttä loukkaavasti todellisuuspohjaisesti tai todenmukaisesti esitetään eläimeen sekaantumista. Eläimeen sekaantumista esittävän kuvan levittäminen on näin ollen kriminalisoitu, mutta varsinaista tekoa eli eläimeen sekaantumista ei. Kyseinen teko on rangaistava vain siinä tapauksessa, että ehto kärsimyksen, kivun ja tuskan aiheuttamisesta toteutuu. Kaikki muut pornografian lajit, joiden levittämisen 18 § kieltää, ovat kiellettyjä myös pelkkinä tekoina. Toisin sanoen, nykyisellään eläimiin sekaantumista esittävän kuvan levittäminen on koettu vaaraksi yleiselle järjestykselle ja moraalille, mutta varsinaista eläimiin sekaantumista ei. Tällainen ristiriita tulisi ehdottomasti poistaa laista kriminalisoimalla eläimiin sekaantuminen myös pelkkänä tekona.

Eläimiin sekaantumisen täyskielto perustuu siihen, että nykyinen lainsäädäntö ei vastaa ihmisten morali- ja oikeustajua, ei kohtelee eläintä yksilönä ja voi olla eläimelle hyvin haitallista. Maa- ja metsätalousministeriössä on meneillään eläinsuojelulain uudistus, jonka nimenomaisena lähtö-

Lakialoite LA 41/2015 vp

kohtana on eläimen itseisarvo, hyvinvointi ja kunnioitus. Myös esimerkiksi Norjassa, Tanskassa ja Ruotsissa on viime vuosina kriminalisoitu eläimiin sekaantuminen nimenomaan tekona. Näiden lainsäädäntöhankkeiden taustalla ovat olleet ajatukset eläinten hyvinvoinnista ja kunnioittamisesta. Nyt tehtävä kriminalisointi ei luonnollisesti kuitenkaan koskisi esimerkiksi eläimen asuttamisessa avustamista tai muita normaaleja hoitotoimenpiteitä.

Vaikka osa eläimiin sekaantumisista voisikin olla eläimen näkökulmasta ns. haitattomia, ei minäkään teon kriminalisoimatta jättämistä voida rakentaa pelkästään sen varaan, että kyseinen teko on kohteelleen haitaton. Tärkeämpää on teon sijaan kiinnittää huomiota siihen, onko kriminalisointi tai sen tekemättä jättäminen haitallista. Kärsimyksen, tuskan ja kivun asettaminen rangaistavuuden ehdoksi voi johtaa siihen, että tekoa yritetään siinä toivossa, ettei eläin kokisi kipua ja teko ei siksi olisi rangaistava. Tämä tarkoittaa tekojen isompaa määrää kuin siinä tilanteessa, jossa itse teko olisi suoraan kriminalisoitu. Tekojen määrä vuorostaan heijastuu suoraan eläinten kokeman kärsimyksen määrään.

Eläimiin sekaantumisen täyskieltoa ei siis pidä jättää tekemättä sen takia, että tällainen toiminta voi joissain yksittäisissä tapauksissa olla kohteena olevan eläimen kannalta haitatonta. Kyse on teosta, joka on pääsääntöisesti eläimelle haitallista ja tuskaa aiheuttavaa. Lisäksi se loukkaa eläinten oikeuksia sekä hyvinvointia.

Eläinsuojelurikokset on kriminalisoitu rikoslain 17 luvussa. Eläimiin sekaantuminen voitaisiin tehdä rangaistavaksi pikaisesti erillisenä rikoslain muutoksena ja ilman, että joudutaan odottamaan eläinsuojelulain kokonaisuudistuksen mukanaan mahdollisesti tuomia muutoksia. Tämän uudistuksen valmistuminen saattaa kestää vielä pitkään, eikä se ole pohjimmiltaan rikosoikeudellinen uudistus. Rangaistusasteikoksi eläimeen sekaantumiselle olisi perusteltua asettaa eläinsuojelurikosta vastaava asteikko, eli sakkoa tai vankeutta enintään kaksi vuotta.

Kriminalisoinnin tarkoituksena eläinten suojaamisen lisäksi on lainsäätäjän viesti, ettei eläimeen seksuaalisesti sekaantumista voida pitää hyväksyttävänä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

rikoslain 17 luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään rikoslain (39/1889) 17 lukuun uusi 14 b § seuraavasti:

Lakialoite LA 41/2015 vp

14 b §

Eläimiin sekaantuminen

Joka on sukupuoliyhteydessä tai siihen verrattavassa seksuaalisessa kanssakäymisessä eläimen kanssa, on tuomittava eläimeen sekaantumisesta sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____ kuuta 20 ____.

Lakialoite LA 41/2015 vp

Helsingissä 11.11.2015

Leena Meri ps
Sari Tanus kd
Laura Huhtasaari ps
Mika Niikko ps
Juho Eerola ps
Jari Ronkainen ps
Ritva Elomaa ps
Sami Savio ps
Vesa-Matti Saarakkala ps
Lea Mäkipää ps
Reijo Hongisto ps
Pirkko Mattila ps
Anne Louhelainen ps
Sampo Terho ps
Veera Ruoho ps
Niilo Keränen kesk
Jaana Laitinen-Pesola kok
Eero Suutari kok
Pentti Oinonen ps
Antero Laukkanen kd
Rami Lehto ps
Kari Kulmala ps
Olli Immonen ps
Toimi Kankaanniemi ps
Maria Tolppanen ps
Ari Jalonen ps
Martti Mölsä ps
Jani Mäkelä ps
Arja Juvonen ps
Aino-Kaisa Pekonen vas
Tapani Tölli kesk
Kimmo Kivelä ps
Simon Elo ps